

ПЕРЕДМОВА

Торговельне підприємництво є однією з найдавніших форм розвитку господарських відносин. Цей вид діяльності ніколи не втрачав актуальності, а лише набував тих форм, на які був запит у суспільстві. Цікаво, що торговельне підприємництво завжди мало і має сьогодні кумулятивний характер, тобто, набуваючи нових форм, воно зберігає ознаки, характерні для нього на усіх попередніх етапах розвитку. У сукупності із промисловим, торговельне підприємництво забезпечує реалізацію економічних потреб та інтересів суспільства, корпорацій і окремих індивідів.

Незважаючи на багатовікову історію торговельного підприємництва як об'єкта наукового дослідження, його почали розглядати порівняно недавно. У XVIII–XIX ст. найбільший внесок у розвиток теоретичних і прикладних положень у сфері торговельного підприємництва і товарознавства зробили італійці та німці, а також наші співвітчизники, представники академічних закладів освіти і науки в Австро-Угорській та Російській імперіях. У радянські часи акцент робили на товарознавство і прикладні аспекти організації торгівлі. В цей час було підготовлено великий масив державних стандартів, наукових та інструктивно-методичних матеріалів для товарознавців і керівників підприємств у сфері торгівлі, були створені й функціонували численні товарознавчі лабораторії при навчально-наукових закладах і державних органах управління. Велику увагу на розвиток стандартів і лабораторних досліджень звертали також у країнах Європи і США, у результаті чого виникла розгалужена система міжнародних стандартів оцінювання якості товарів. Попри це, починаючи з 1990 р., в Україні суттєво знизилась активність наукових досліджень, пов'язаних із торговельним підприємництвом і товарознавством. Парадоксально, але, незважаючи на активізування розвитку торговельного підприємництва, попит на товарознавців почав знижуватись так само, як і на фахівців у сфері управління комерційною діяльністю.

Враховуючи підписання Україною економічної частини Угоди про асоціацію з ЄС, знову зростає актуальність поглиблення концептуальних, методологічних і методико-прикладних положень щодо розвитку торговельного підприємства і товарознавства. Досвід країн, які успішно пережили економічні реформи, зокрема так звану “шокову терапію”, вказує на те, що активізація торговельного і виробничого підприємництва є найбажанішою для демократичного суспільства і прогресу різних форм ринкових формацій ознакою економічних змін. Так, у Польщі кожен другий є підприємцем, а це означає, що на ринку право власності на активи добре диверсифіковане. Такий ринок важко монополізувати і керувати ним у ручному режимі. Попри те, що “рецептів” активізування підприємництва безліч, для умов економіки України потрібна істотна їх адаптація, наукове обґрунтування, суспільне обговорення і правове забезпечення. З огляду на це, поглиблення концептуальних, методологічних та методико-прикладних положень щодо розвитку торговельного підприємництва є актуальним завданням сьогодення.

Попри колосальний досвід, набутий людством у процесі розвитку торговельного підприємництва, а також численні наукові праці, що стосуються

проблем у сфері торговельного підприємництва, досі дискусійними є такі питання, як методи організаційного забезпечення розвитку торговельного підприємництва, моделі формування механізмів розвитку експортно-імпортової діяльності суб'єктів торговельного підприємництва, методичні підходи до формування і використання трансферного потенціалу розвитку торговельного підприємництва, методи і прийоми використання інтелектуального потенціалу суб'єктів торговельного підприємництва тощо. У пропонованій монографії розкрито сутність авторських пропозицій щодо науково обгрунтованого вирішення вказаних завдань.

Монографія підготована в межах наукового напряму кафедри екологічної політики та менеджменту природоохоронної діяльності “Розвиток форм торговельного підприємництва та інструментів експертизи безпечності та якості товарів”.